

26 באוקטובר, 2010

לכבוד

ח"כ דוד אזולאי

יו"ר ועדת הפנים והגנת הסביבה

הכנסת

באמצעות פקס ובדואל

שלום רב,

הנדון: הצעת חוק האזרחות (תיקון – ביטול אזרחות בגין מעשה טרור או ריגול), התש"ע – 2010

אנו פונים אליכם ומבקשים להימנע מקידומה של את הצעת החוק שבנדון, כדלקמן:

1. ביום זה, 26.10.2010, דנה ועדת הפנים והגנת הסביבה בהצעת החוק שבנדון. על-פי הצעת החוק בית המשפט יהיה רשאי לבקשת שר הפנים לשלול אזרחותו של אדם שהורשע בעבירות ביטחון מסוימות לפי חוק העונשין, התשל"ז – 1977 (עברות פגיעה בריבונות המדינה או שלמותה, גרם למלחמה, סיוע לאויב במלחמה, שרות בכוחות האויב, ריגול וריגול חמור) או במעשה שביהמ"ש קבע, כי הוא מעשה "טרור" כהגדרתו לפי חוק איסור מימון טרור, התשס"ה – 2005.
2. אין זה סוד, כי הצעת החוק הנ"ל הנה חוליה נוספת בהצעות החוק הרבות שהונחו לאחרונה על שולחנה של הכנסת המבקשות לקבע את מעמדם של האזרחים הערבים כמי שאזרחותם הנה "על תנאי" אשר שלילתם תעשה בנקל וללא היסוס. הצעת החוק הנ"ל הנה ביטוי נוסף לניסיונות הבלתי פוסקים לנרמול סיסמתה של מפלגת ישראל ביתנו "בלי נאמנות אין אזרחות" המכוונת כנגד האזרחים הערבים שמצטווים להישבע אמונים לעקרונות ולערכים הבאים לנשלם מאדמותיהם ולעקור אותם ממולדתם.
3. ודוק; אזרחות הנה זכות יסוד, ושלייתה לא רק שגוררת פגיעה בנושא בזכויות יסוד אחרות הקשורות אליה אלא אף פוגעת במעמדו של הפרט בחברה ככלל. הזכות לאזרחות מוגנת במשפט הבינלאומי ובאמנות ישראל חתמה עליהן לרבות אמנת האו"ם בדבר צמצום חוסר באזרחות. אמנה זו אוסרת במפורש שלילתה של אזרחות מטעמים אתניים ופוליטיים כדוגמת הצעת החוק עסקינן.
4. דרך המלך לטיפול בכל מעשה בלתי חוקי הנה הדין הפלילי. סלידתה של חברה ממעשה זה או אחר מוצאת ביטוי בענישה הקבועה בצדן של העברות. וככל שנמצא שהאדם ביצע מעשה חמור יותר לפי נסיבותיו (ולא רק העבירה המיוחסת לו) יטה ביהמ"ש להחמיר עמו את הדין בכפוף לבחינת שיקולים לקולא, באם יעמדו לאותו אדם. זוהי מהותו של הדין הפלילי ואלו העקרונות שמנחים את ביהמ"ש במילוי אחר תפקידו בעשיית צדק ומיצוי הדין. שלילת אזרחותו של אדם המהווה חלק מזהותו ומכבודו נוסף על העונש שקיבל מהווה לפי זה ענישה אכזרית ובלתי מידתית בעליל; קל

P.O. Box 8921 Haifa 31090 Israel Tel: (972)-4-950-1610 Fax: (972)-4-950-3140

חיפה 31090, ص.ب 8921 هاتف 04-9501610 فاكس 04-9503140
חיפה 31090, ת.ד. 8921 טלפון 04-9501610 פקס 04-9503140

Email: adalah@adalah.org <http://www.adalah.org>

וחומר כאשר הדבר נעשה באופן מכוון כנגד סוג מסוים של אזרחים על רקע שייכותם הלאומית והרצון לכרסם כמה שיותר במעמדם האזרחי והלגיטימי.

5. ככלל ידוע כי ענישה חמורה ככל תהיה לא תביא למיגור הפשיעה. לא נרחיב אודות ממצא זה מהסיבה הפשוטה כי לא הרתעת האדם מפני ביצוע עברות חמורות היא העומדת ביסוד הצעת החוק הנ"ל. הקלת התנאים וסלילת הדרך לנישול האזרחים הערבים מאזרחותם היא העומדת במוקד הדברים. צירוף הצעת החוק לחקיקה שכבר קיימת בספר החוקים שלפיה אין להתיר איחוד משפחות של אזרחי המדינה הערבים עם יקיריהם מהשטחים הכבושים ומכמה ממדינות ערב וכן היכולת לשלול אזרחות בגין "הפרת אמונים" כאשר המונח רחב ולא מוגדר, הנו הראיה לכך, כי האינטרס העומד מאחורי הצעת החוק עסקינן איננו האינטרס הציבורי חברתי למגר פשעים חמורים אלא האינטרס של קומץ חברי כנסת לאיין מתוכן את אזרחותם של האזרחים הערבים ולהופכם לזרים במולדתם באמצעות חקיקה כוחנית ואכזרית.

6. בדומה להצעות חוק אחרות ולחקיקה שכבר אושרה בעבר נישול הערבים מאזרחותם הוא היעד שסומן והוא התכלית שעומדת מאחורי החקיקה. מכאן ברור שהסיכוי לאכיפה סלקטיבית ואולי אכיפת יתר כלפי הערבים לאמור בהצעת החוק הנ"ל הנו סיכוי גדול ופועל יוצא ממתן לגיטימיות להצעה שכזו.

7. בנינו טענות רבות ומשונות כלפי העברות עצמן שבגינן תתאפשר שלילת האזרחות והפרוצדורה הנדרשת כדי להבטיח הליך הוגן. לא ראינו מקום בשלב זה להרחיב את הדיבור בניתוח המשפטי לעבירות אלה ולסכנת ההצמדות ליסודותיהם לפי חוק העונשין. התכלית הנפסדת העומדת ביסוד הצעת החוק הנה מספיקה דיה כדי להוביל לביטולה והסרתה מעל סדר היום.

אי לכך ולאור חומרת הצעת החוק שבנדון והכוונות הנפסדות העומדות בבסיסה הנך מתבקש לפעול ולמנוע קידומה.

בכבוד רב,

עביר בכר, עו"ד

העתק :

עו"ד יהודה ויינשטיין - היועץ המשפטי לממשלה